

Metode for forandring:

Framtidsverksted

Framtidsverkstedets hensikt er å gi rom for at mennesker som normalt ikke er med i viktige beslutningsprosesser kommer til orde. Det er et redskap til fornyelse og forandring av demokratiet.

I framtidsverkstedet bygger man ikke med tre, murstein og spiker, men med tanker, ønsker og visjoner. Deltakerne er "sosiale arkitekter" med fantasien som viktigste arbeidsredskap. Med utgangspunkt i egne erfaringer bygger deltakerne konkrete framtidsbilder. De utarbeider handlingsplaner for hvordan man kan endre virkeligheten i retning av framtidsbildene. Framtidsverkstedet bør ledes av en erfaren verkstedsleder.

Man arbeider i 3 faser: KRITIKKFASE – UTOPIFASE – VIRKELIGGJØRINGSFASE

I *kritikkfasen* oppfordres alle til å komme fritt fram med sin kritikk. Skal man skape forandringer er det nødvendig å finne ut hva som ikke fungerer og er kritikkverdigg. Denne fasen skaper et konkret utgangspunkt ved å fokusere på det som man ønsker å forandre. Tema belyses i fellesskap fra ulike vinkler. Deltakerne formulerer sin kritikk i stikkord eller korte setninger. Verkstedsleder noterer alle stikkord på veggavisen. Heretter ordnes stikkord i tema og kritikkfasen avsluttes med kritikkbilder. Dette er et fysisk uttrykk for kritikken, som

Et kritikkbilde vises frem (Foto:Mads B. Nakkerud)

er kommet frem. Det kan være i form av en statue eller et dramatisk forløp der deltakerne bruker seg selv som materiale.

Flere faser

I *utopifasen* tar man utgangspunkt i kritikken som er formulert og spør: "Hvis vi selv kan bestemme og alt er mulig – hvordan ville det da se ut i framtiden?" Utopifasen er høydepunktet i framtidsverkstedet der deltakerne for en stund slipper tanken fri og glemmer de forbehold og begrensninger som ofte sperrer for å tenke nytt. Praktisk følger man samme prosedyre som i kritikkfasen med stikkord og tema. Deltakerne arbeider i grupper med å lage konkrete og anskuelige framtidsbilder ut fra de utopitemaer man har kommet fram til.

Et framtidsbilde blir til (Foto Elin T. Sørensen)

Framtidsverkstedet avsluttes med *virkeliggjøringsfasen*. Den åpnes med en konstruktiv kritikk av framtidsbildene som vi kaller "Djevelens advokat". Hensikten er å utfylle og styrke framtidsbildene. Til slutt lager gruppene handlingsplaner med utgangspunkt i framtidsbildene. Og de første skritt mot praktisk handling avklares: Hvem gjør hva sammen med hvem når?

Da framtidsverkstedet er en arbeidsmåte, hvor man arbeider mer helhetlig er det viktig at temaet for verkstedet formuleres bredt og åpent. Temaet skal på den ene side være avgrenset til å handle om f.eks. utviklingen

av en arbeidsplass, et nærmiljø eller praktisk politikk i en kommune. På den annen side må det åpne seg mot ulike sider av hverdagslivet.

Det må formuleres en problemstilling som åpner hhv. kritikkfase og utopifase. For eksempel:

TEMA FOR VERKSTED:

Vårt lokalmiljø 2020 – et utstillingsvindu for fornybar energi og en bærekraftig hverdag

PROBLEMSTILLING KRITIKKFASE:

Hva er vi misfornøyde med når det gjelder arbeidet vårt med fornybar energi?

OPPFORDRING UTOPIFASE:

Hvis vi selv kunne bestemme og alt var mulig, hvordan ville de se ut i vårt lokalmiljø 2020 – et utstillingsvindu for fornybar energi og en bærekraftig hverdag?

I "verkstedet" må det være god veggplass og mulighet for at det kan arbeides i smågrupper. Hele prosessen dokumenteres på veggaviser. Det bør avsettes minimum én lang dag, helst to dager, til verkstedet. Deltakelse i framtidsverkstedet må være lystbetont. Det bør være reelle muligheter for å følge opp etter framtidsverkstedet, for eksempel personressurser, tid og noen penger.

Filantrop og framtidsforsker Robert Jungk utviklet metoden som del av sitt arbeid for demokrati og samfunnsbygging etter 2. verdenskrig.

Mer informasjon:

Stiftelsen Idébanken
v/Kirsten Paaby, seniorrådgiver.
Mobil: +47 909 74 788
kirsten@idebanken.no